

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

XXIII. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

1978. OKTÓBER

ÁRA: 60 FILLÉR

Helyes határozatok nyomában

A központi vezetőség értékelte a kongresszus óta végzett munkát

A Postások Szakszervezete Központi Vezetőségének ülésén számot adtunk a X. kongresszus óta végzett munkáról, a határozatok végrehajtásáról. Az elmúlt három év igazolta, hogy a magyar szakszervezetek XXIII. kongresszusának határozatai eredményesen segítettek a párt politikájának gyakorlati megvalósítását, erősítették a munkáshatalom gazdasági, politikai erejét, kifejezték és jól szolgálták a borból és fizetésből élő dolgozók érdekeit.

Szakszervezetünk, mint a magyar szakszervezeti mozgalom része, igyekezett lépést tartani ezzel a fejlődéssel és tevékenyen részt vállalni az eredmények elérésében. Az alap- és középszervek, valamint a központi vezetőség beszámolóit igazolta, hogy gondosan vettük számba a posta helyzetét, anyagi, technikai, személyi lehetőségeinket. Ehhez mérten alakítottuk ki a postás dolgozókról való gondoskodás mértékét, a jutatások rendszerét.

mégsem gyenge oldalunk. A végrehajtás megszervezésével, a megvalósítással viszont már nem lehetünk ilyen elégedettek. Ez nem erős oldala a szakszervezeti mozgalomnak. Végrehajtani azt, amit elhatároztunk, jóval nehezebb, bonyolultabb, fárasztóbb, mint ahogy gyakran hisszük. Sok még a visszahúzó erő, nagy akadály a meg nem értés, a szokás hatalma, a kényelem és sok más. Márpedig a határozatok értékének az a mércéje, hogy hogyan hajtuk végre őket, mennyi valósul meg belőlük az életben.

A gazdasági munka segítése

Nagy figyelmet kell fordítanunk a gazdasági építőmunka segítésére. Ez szakszervezeti szerveink számára elsőrendű és állandó feladat. Ez a felteleg egész fejlődésünknek, boldogságunknak. Tartalma mindig nagyon pontosan meghatározható. A magyar hírközlés fejlesztése, üzemeltetése és gazdálkodása határozza meg a segítség jellegét és módját. Ez az alap, ehhez kell igazodni. Nem lehet általában segíteni. Nem elég politikai értelemben egyetérteni, jelszavakra, felhívásokra hagyatkozni. Elkötelezettségünk, tárgyszerűen, céltudatosan differenciáltan kell a posta gazdasági munkájával, a szolgáltatások minőségével foglalkozni. Ez még átmenetileg sem szorulhat háttérbe — pedig most vannak ilyen jelek — az érdekvédelem és az érdekképviselet miatt. Szakszervezeti szerveinknek, tisztségviselőinknek nemcsak az elosztásban kell jeleskedniük, hanem kötelezettségük becsületes teljesítésében is ki kell tűnniük.

sal az országnak és önmagunknak.

Több és kézzelfoghatóbb segítséget kell adnunk ahhoz, hogy megbízható, jó, a lakosság elismerését kiváltó szolgáltatásaink legyenek. El kell ismerni, hogy a szolgáltatásoknak sajátos politikai színezetük is van. Közhangulatot, közérzetet formálnak, arra kedvező vagy kedvezőtlen hatást gyakorolnak. Senki sem marad közömbös az iránt, hogy egyáltalán hozzájut-e bizonyos szolgáltatásokhoz, és ha igen, milyen minőségben. Erről mindenkinek van véleménye, amely végsősoron nemcsak az adott szolgáltatásra vonatkozik, hanem azon túllépve, általánosít is. Senki nem tagadja, hogy a hírközlés fejlesztése nem független az ipari háttértől, a beruházásoktól, de az üzembiztonság, a minőség, ezek által szolgáltatásaink fogadtatása nem kizárólag a milliárdok függvénye. Sokszor nagyobb szerep jut a pénznel az emberi tényezőknek, a pontosan, lelkiismeretesen végzett munkának, az egymás iránti türelemnek és tiszteletnek, az emberségnek. Nekünk, szakszervezeti tisztségviselőinknek, fel kell ismernünk a magunk felelősségét abban, hogy milyen a tényeken alapuló közvélemény a munkánkról. Ez a gazdasági építőmunka segítésének egyik igen lényeges és nagyon is körülhatárolható tényezője.

Szigorúbb fegyelmet!

Napjainkban egyre jobban előtérbe kerül a tervszerű, fegyelmettel munka, amely előrehaladásunk egyik kulcsa.

Talán ennek hiánya okozza ma a legtöbb gondot. A szervezethez, a takarékos gazdálkodás, a fegyelem és a munka-

kell rendelkezniük. Ez a biztosíték arra, hogy legyen véleményünk, és tulajdonképpen a dolgozók véleménye legyen. Csak ez menthet meg bennünket a tévedésektől.

Szakszervezetünk tisztségviselői bizonyára egyetértenek azzal, hogy jól dönteni, jó és időálló határozatokat hozni egyáltalán nem könnyű és nem is egyszerű dolog. Ez

Természetes és jó, hogy a postás dolgozók egyre többet várnak tőlünk, és vitatják az egyes választott testületek és tisztségviselők munkáját és magatartását. Ez a bizonyíték arra, hogy van súlya, tekintélye szakszervezetünknek. Azért foglalkozzunk velünk többet, mert bíznak bennünk, várnak, remélnék tőlünk. Eddigi erőfeszítéseinkért talán ez a legszebb elismerés.

A jog- és hatáskörök értékét ma már elsősorban azzal kell mérniük, hogyan jutnak érvényre, milyen a hatásuk az életben. A szakszervezeti munka eredményessége, az eseményekre gyakorolt hatása a konkrétan megvalósítottakban. Talán nem túlságos azt állítani, hogy bizonyos értelemben a szakszervezeti munka is mesterség. Nemcsak elkötelezettséget, jó szándékot, hanem tehetséget, biztos ismereteket és tudást is feltételez. Tisztelettel kell lenniük a realitásokkal, a politikai és gazdasági elképzelésekkel. Pontosan kell ismerni a postás dolgozók véleményét, törekvéseit, vágyait, még gondolatokat is. Együtt kell érezni és élni velük.

Kell tudni különbséget tenni az összpárti, csoport- és egyéni érdekek között, ezeket helyesen érteni és alkalmazni. Tudni kell igent és nemet mondani. És még az sem elég, ha valamivel nem értünk egyet, azt is meg kell mondanunk, mi az a jobb, amit helyette javasolunk. Politikai bátorsággal, közvetlen és megbízható tömegkapcsolatokkal

Tanácskozik a központi vezetőség: Besenyei Miklós főtitkár beszámol a kongresszus óta végzett munkáról.

Köszöntjük November 7-ét
a Nagy Októberi Szocialista
Forradalom évfordulóját

erkölcs színvonala a vezetőknél, a munkájukat szerető dolgozóknak egyaránt érdekük. Kötelességünk bátorítani, támogatni minden postai vezetőt, aki az irányításban és a végrehajtásban rendet, szervezett munkát és fegyelmet követel. Nagyon furcsa és rossz szul értelmezett érdekvédelem lenne, ha a szakszervezet a

fegyelemsértőket védené. Ez a becsületes, a munkájukat tisztességgel ellátó dolgozókat is sértené. Itt az ideje, hogy ne csak biztassuk egymást, hanem merjünk is fegyelmelni. Még azon az áron is, hogy esetleg kevesebben maradunk. Nem ér bennünket nagy veszteség, ha elmennek azok, akik ügysem dolgoznak rendesen és erkölcsileg kárt okoznak.

Az alapszerveket kell emelni

A bérezés a kongresszus óta és a beszámolókor során is egyike volt a legtöbbet vitatott kérdéseknek. Ez tulajdonképpen természetes és érthető. A postás dolgozók átlagbére ma 3200, az átlagkereset körülbelül 3400 forint. Az elmúlt három év alatt az átlagbér és kereset egyformán 19 százalékkal nőtt. Ez nem lebecsülendő, de gondoljunk mégsem csökkentek. Minden eddigi segítség és megértés ellenére, más iparágak hasonló munkaköréhez viszonyítva a postai bérek ma is alacsonyabbak, a belső feszültségek pedig tovább nőttek.

Nehézségeinket fokozza, hogy a három év alatt bekövetkezett 19 százalékos bérszintemeléssel az árszínvonal növekedése a postás dolgozók különböző rétegeiben, a család- és kereseti viszonyoktól függően, más-más hatást gyakorolt. A jövőben ez sem kerülheti el a figyelmünket és keresnünk kell a megoldást, mert felolások vagyunk azért is, hogy a munkáját tisztességesen elvégző minden dolgozó életkörülményei, megélhetési viszonyai javuljanak, és ne-hogy megrekedjenek vagy visszaeszenek.

Elsősorban az alacsony bérszínvonal-növekedés miatt gyakran szenved sérelmet a munka szerinti elosztás elve. Igazuk van azoknak, akik ezt joggal és türelmetlenül teszik szóvá. A postán belül sem lehet egy nagyobb dolgozó rétegnek a bére csak azért alacsony, mert ők sokan vannak, másoknak azért magasabb, mert kevesen vannak. Így a dolgozók igazságérzetét sértő, a szocialista elosztásnak ellentmondó kereseti arányok alakulnak ki, és az alap-, illetve fő tevékenységet végzők egyre inkább háttérbe szorulnak. Pedig rajtuk áll vagy bukik a posta egész munkája.

Szakszervezetünk elnökségének határozott véleménye, hogy a személyi bérek és a keresetek növelésének alapvető módja az alapszerveket emelése kell, hogy legyen. Tisztességes alapszerveket kell adni, és ezért tisztességes munkát kell megkövetelni. Ez mindig garantálható és ellenőrizhető. Szakszervezeti szerveinknek nem szabad megengedniük a hozzá nem értők divatos törekvéseit, hogy álszótököket vezessenek be, sőt a meglevőket is felül kell vizsgálni, és egy részüket meg kell szüntetni. Csak áttekinthetetlennek tekinthető, szubjektív megítélésre adnak alkalmat, a dolgozókat bosszantják. Nem lehet az egyesek divatos kedvtelése. Nem lehet ösztönzőkkel pótolni a hiányzó létszámot, az üzem- és munkaszervezés hiányosságait, helyettesíteni a túlóráztatást és még sorolhatnánk.

Ösztönző rendszerek persze kellenek, de csak ott és olyan mértékben, ahol a munka mennyisége, minősége megbízhatóan mérhető, ahol a kifizetett bérek mögött arányos teljesítmény van. Ott viszont ragaszkodni kell ahhoz, hogy mérések a teljesítményt és differenciált legyen a kereset.

Ismereteink szerint még kb. 15 ezer postás dolgozó bére nem éri el az új bértételek alsó határát és ehhez mintegy 50-55 millió forint szükséges. Az emeléseket 1979. áprilisig végre kell hajtani és ez nem lesz könnyű. Ugy ítélik meg, hogy az alsó bérhatárok elérését már eddig is erőnkön felül szorgalmaztuk — a teljes igény egy év alatt 93 millióról 50-55 millió forintra csökkent —, és ezzel meg is tettük a régebben itt dolgozók anyagi elismerését, munkájuk megbecsülését. De bízunk abban, és ígérjük, hogy csak átmenetileg.

(Folytatás a 3. oldalon)

Visszaemlékezés Krúdy Gyulára,
születésének 100. évfordulóján

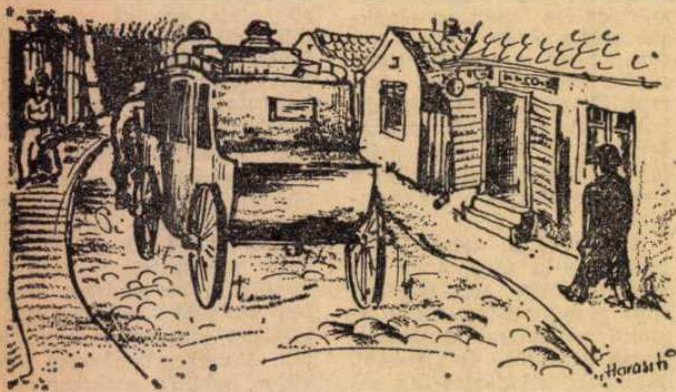
„... De jó volna ötven év
múlva sirbolt-szagú szalon-
kabátban sétálni az András-
sy úton...”

Az ötven esztendőös *Krúdy* Gyula írta le ezeket a sorokat ötven évvel ezelőtt, és most, születésének századik évfordulójára emlékezzünk.

1878-ban született – mint életrajzában megírta –, késő őszidőben, Nyíregyházán egy nádfolede, hosszú, visszhangos házban. Rokonság fűzte a postához: dédapja, *Radics József*, akit családi körben, otthon, a szülői házban sokat emlegettek, a leghíresebb fuvaros volt a Dunántúlon. Húsz pár lóva is volt egyszerre. Vitte az állami postát, vitte a delizánszot. Vitte a cászári futárokat. A falon volt berámázva az a dokumentum, amely szerint a cs. és

a Keleti pályaudvaron először a városba értem. Ez pedig a milleniumi esztendőben volt, amikor császárszakállt növesztett még a levélhordó is, hogy becsületet töltsön bizonyos, számú szolgálati esztendő után megtegyék pénzeslevélhordónak.

Krúdy Gyula a gimnázium alsó éveit Podolinban (Szepes megyében) a kegyesrendi papoknál végezte. Sok-sok novellájának lesz tárgya később Podolin, és az ott élő emberek. Megírja a podolini postamester, Ludacska történetét is. Ludacskaai tipikus képviselője a múlt század végi, nehézkesen gondolkodó, eltunyult, szűk látókörű postai hivatalnoknak. Megírja „segédjét” is, az asztalzilva fonynyadságú, már nem egészen

kir. kormány postaszállítással a dunántúli részekben (ab Wien) megbízta. Krúdy nem mulasztja el megemlíteni, hogy ugyanilyen íráskult volt hajdan a Thurn-Taxisoknak, akik később birodalmi hercegek lettek, s ugyanilyen licenciája volt Biasininak, a talliánnak, aki ugyancsak azzal kezdte, hogy delizsánszított járatot Erdélybe, és végül a legzazdagabb vendéglős lett Magyarországon. És még azt is elmondja a nagy író (hiszen terjedelmes műve részben egy nagy életrajz), hogy Radics József fogatairól irigykedve beszéltek Magyarországon, és sose felejtette el, akinek szerencséje volt ilyen fogaton utazhatni.

Volt négy lova, amelyekért Erdélyországba ment, hogy onnan elhozza a Dunántúlra a gyönyörű állatokat. Ehhez a négy lóhoz volt egy Maryon nevű galíciai kocsi. Egyszer aztán a bécsi lóvásáron, a négyesfogat láttán így szólt Radics Józsefhez egy pajtás, aki a milánói postajáratnak volt a bérloje, és egész Európában ő értett legjobban a lóhoz: Hát, ha olyan híres ez a négy csikó, gyere utánam. De nem került sor arra, hogy a milánói postakocsik bérlojének két trappere csak egy percire is elhagyhassa a négyest, mert a galíciai kocsi egész úton úgy intézte, hogy az első lovakat mindig a kupec elé bocsátotta, úgyhogy az kénytelen volt egyszer jobbra, egyszer balra kerülni. Bizony, egyszerre érkeztek a Zöldfához, a szép vendéglősnéhez.

Ilyen családi emlékek után semmi meglepő nincs abban, hogy Krúdy legnépszerűbb regényének A vörös postakocsi címet adta. Az eredeti vörös postakocsi nem dédapjéé volt, hanem az Osztrák—Magyar Monarchia legutolsó delizsánsza, amely Grác—Klénfurt és az olasz határ között közlekedett. Fiatal korában még Krúdy Gyula is utazott rajta.

— A vörös postakocsi ifjúkori emlék, mint valami szerelem — emlékszik vissza az író önéletrajzában. — A vörös postakocsiban az a Pest van megírva, amely Pestet akkor láttam, midőn

fiatal, de a modern századforduló szellemétől már megérintett postáskisasszonyt, azt az élénk eszű, erősakos, talpraesett, szinte a huszadik századba illő nőt, aki szabados modorával nemcsak a podolini postamester dönti boldogtalan szerelembe, hanem megbolondítja a helybeli előkelőség férfait is.

Krúdy Gyula az irodalom-
ban eddig sehol másutt nem
található szeretettel fordula
telefonos kisasszonyok felé.
Ismerete őket. Fiatalkorá-
ban, a század elején, a ma-
nualis telefonkapcsolás ide-
jén, a 10-es numerus (tele-
fonszám) birtokosa volt, és
nemcsak hallóközelbe, szív-
közelbe is került velük.

A beszédittkokat őrző telefonos kisasszonyok és a postakocsi robaja a múltban oly szívesen kalandozó író műveinek romantikus kellékei voltak. Még amikor Ferenc Józsefről vagy családjáról írt, akkor is felhasználja ezt a díszletet: „A telegráf szerkezet mellett ülő postás kisasszony éppen tükrében nézegeti larna kontyát, aranykürttel díszített zubbonyát, amelyet az esti korához felöltött ckart, amikor köpogni kezd a gép a már néptelen hivatalban és a papírszalagon a morzejelek Rudolf koronaherceg halálának hírért jejentik.”

Krúdy Gyula könyveinek lapjain ott robognak a postakocsik, dallamosan szól a postakürt hangja, és ország-szerte a fogadóokban a postakocsi megérkezését várják, és a postakocsival előjövő idően dákamát. Mert az magától értetődik, hogy a szép idegen nő útban van a postakocsin.

A nagy író születésének századik évfordulóján rajongói és kedvelői között tisztelettel hajlunk meg előtte mi postások is, akik felé műveiben oly sokszor és olyan nagy rokonszenven fordult. Krúdy Gyula is él. Ha a szalonkabátjában sétáló íróval nem is találkozhatunk a Népköztársaság útján (a volt Andrássy úton), de mindannyiszor találkozhatunk az íróval, ahányszor a még ma is friss, eleven, időtálló és szívet elzsongító műveibe belefeledkezünk.

Halmi Ida

Világtakarékossági nap, 1978

A postások és a takarékoság

Az utóbbi csaknem másfél évtizedben október utolsó munkanapján — mint szerte a világon — hazánkban is megemlékezünk a takarékoság gondolatának térhódításáról, a takarékos életmód kialakításában elért eredményekről. Jóllehet a megemlékezéssel kapcsolatos nemzetközi elhatározás régebbi keletű, e megállapodás szellemének érvényesítésében csak a hatvanas években tettük meg az első jelentősebb lépéseket.

Takarékosságról érdemes beszélni, e gondolat széles körű gyakorlati megvalósítását előkészíteni csakis akkor lehet, ha megvannak ennek a szükséges feltételei. Ma ott tartunk, hogy a lakosságnak mintegy 120 milliárd forintja van a takarékbank. Ebből csaknem 35 milliárdot a posta kezel.

A számközi valóságosan mutatják a posta takarékszolgálat helyét és szerepét a betétgyűjtésben. Jelenleg az országban 3209 postahivatal foglalkozik betétgyűjtéssel, így a takarékmegbízottak, takarékközvetítők, hivatalmazottak, kézbesítők a fővárostól kezdve a legkisebb lakott településig mindenütt részt vesznek ebben a munkában. Nagy múltra visszatekintő és eredményesen el látott szolgálatok ez. A posta-takarékpénztári hálózat a múlt század nyolcvanas éveiben kezdett kiépülni, hogy összegyűjtse a kisemberek megtakarított pénzét. Ez a hagyomány ma is át-meg áthatja azt a közvetítő takarékszolgálati tevékenységet, amelyet a Magyar Posta immár három évtizede az Országos Takarékpénztár megbízása alapján végez. Az idei Világtakarékossági Nap, az 1978-as VTN alkalmából jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy ez az együttműködés kiállta harminc esztendő próbáját.

A 35 milliárdos betétállomány mögött százak és ezrek mindennapos apró munkája húzódik meg. És még valami: a bizalom. Hogyan is fogalmazta meg ezt a gondolatot a Miskolci Posta-igazgatóság szeptemberi munkaértekezletén **Szele Mihály** postaforgalmi osztályvezető? Idézem: „A lakosság készpénzének összegyűjtése, betéthez helyezése, a takarékosági szokások felszínén tartása és propaganda jól illeszkedik bele a posta alaptevékenységekbe.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a lakossághoz fűződő közvetlen kapcsolatnak, a meggyőzésnek és a bizalomnak." Ugyanott a leninvárosi *Dezso Éva* fejtette ki, hogy az új dolgozóknak, a kezdőknek mennyit, de mennyit kell fáradozniuk azért, hogy a szakmai hozzáértés mellé az ügyfelek, a lakosság bizalmát is megszerezhessék.

Igen, a gazdasági fejlődés, a személyi jövedelmek növekedése, tehát az anyagi feltételek mellett a hozzáértés és a bizalom az a két erős pillér, amelyre a postai takarékszolgálat épül. A betétgyűjtés és kezelés szakmai tudnivalóinak elsajátítása egyre sürgetőbb követelménnyé válik. Azért van ez így, mert a posta munkaörögségjéi miatt itt is, ott is új dolgozókra kell bízni a takarékszolgálatot. A kezdők türelmes oktatása, betanítása, munka közben való segítése, egyáltalán a tevékenységre való felkészítése a posta és az OTP közös feladata. Ezért mennek együtt a két szerv, illetve intézmény irányító szakemberei a fiókpótlásokhoz is, a nagyobb hivatalokhoz is, hiszen így lesz kézzelfoghatóbb eredménye a helyszíni látogatásnak. Ezt a szemléletet vallja például a Debrecen 11 megyei postahivatalnál dolgozó Nagy Lajos osztályvezető is, aki több mint 20 éves takarékmegbízotti tapasztalatait is szívesen átadja beosztottainak. A takarékpénztári vezetőkkel

tett vidéki látogatásai mindig emlékeztetéseket a postahivatalok és fiókposták dolgozóinak számára. Nemcsak elméletileg magyarázzák, hanem a gyakorlatban meg is mutatják, hogy mit is kell tennie a takarékezelőnek.

Más tapasztalat. **Domonkos István** egyesített kézbesítő Sopron 1 postahivatalánál. Postai szolgálatát 1953-ban kezdte. Betétgyűjtéssel tíz éve foglalkozik rendszeresen. Számára nincs „elfogadhatatlan” vagy „elhanyagolható” kicsiny tétel. Apránként összegyűjt most is havonta nyolc-tízezer forintot. Megbiznak benne környezetének lakói, ezen alapszik munkájának eredményessége. Szocialista brigádjában sokat beszél minderről a fiatal szaktársaknak.

Igen, a szocialista brigád az a szervezeti forma, amelyben a takarékszolgálat bevált tapasztalatai közkinccsé válhatnak. Ez a magyarázata annak, hogy az érdekeltektől postai brigádok közül a tavalyinál mintegy 30 százalékkal több tett válalást a takarékszolgálat eredményesebb ellátására. Ígéretes kezdeményezés a postai és takarékpénztári szocialista brigádok együttműködésének megszervezése is; azonos helyen dolgoznak, tevékenységük kapcsolódik egymáshoz, s így kölcsönösen elősegíthetik a közös munkát. Tavalyi tapasztalatok alapján ebben az évben, éppen a VTN tiszteletére, a Debreceni Postaigazgatóság vezetkedőt szervezett szo-

cialista brigádoknak Ki mit tud a takarékszolgálatról? címmel. Ennek igazgatósági döntőjét a szolnoki, a nyíregyházi és a debreceni elődöntő után ezekben a napokban tartják.

Köszonettel és elismeréssel nyugtázta az OTP ügyvezetője ezt a sokrétű, áldozatos és eredményes munkát. Bizonyára hatékony ösztönzést ad folytatásához annak megismerése, hogy a takarékszolgálatot ellátó postások anyagi és erkölcsi megbecsülését — az említett vezető testület állásfoglalása értelmében — már az idén növeli a takarékpénztár. Tavaly huszan részesültek miniszteri, illetve OTP-vezérigazgatói elismerésben, az idén, november 7-e alkalmából, huszonöt postás dolgozó veheti át kiváló takarékszolgálati munkájának ugyanilyen rangos jutalmát.

Közeleg, a VTN, amelynek postal nagy rendezvényét Debrecenben tartják. Ünnepi szónok méltatja a betétgyűjtés eredményeit, a takszerkesztés életsejlelet terjedésének örveidetes tényeit, és nyilvánvalóan szól a soron következő teendőkről. Tovább ezen a megkezdett és 16 úton – csakis ez lehet a jövőre vonatkozó buzdítás.

Ismert, hogy a lakosság betétösszegei fontos szerepet játszanak az országos pénzgazdálkodásban. A kölcsönöknél is a betét az alapjuk. Így kapcsolódik egybe a betétgyűjtésben az egyén személyes és a társadalom közös érdeke. Jó ügyet szolgálnak hát mindazok a postás dolgozók, akik munkakörüknél fogva takarékszolgálatot látnak el. Köszöntjük őket az 1978. évi világtakarékosági nap alkalmából.

Kutas József

Kutas József

Szeptember 15-én Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter átadta rendeltetésének a Toshiba levélirányító-gépet. Az esemény jelentőségét Horn Dezső miniszterhelyettes, a posta vezérigazgatója méltatta.

Nagy idők tanúi emlékeznek

A telefonkezelők sztrájkja

Évfordulók előtt állunk, nevezetes évfordulók előtt. 60 esztendeje lesz annak, hogy a munkásosztály – ha még nem is végleg – Magyarországon is magához ragadta a hatalmat. A forradalmi megmozdulásoknak postás résztvevői is voltak. A nagy idők még élő tanúinak segítségével kíséreljük meg visszaidézni az eseményeket. Ezúttal egy esztendőt visszalépünk, hogy az 1917 őszén sztrájkba lépő bátor budapesti telefonoskisszasszonyoknak állítsunk emléket. Adjuk át a szót a legbatrábbiaknak, az emlékezetes munkabeszűntetés szervezőjének!

★

Hatvanegy évvel ezelőtt, 1917-ben, amikor a „művel. Nyugaton” a nők gúnyos kacajok között választójogukért tüntettek, a pesti telefonközpontok asszonyai, lányai, föllázadva a családokat pusztító háború, az éhség, a kizsákmányolásuk ellen, statárium idején hősie bátor-sággal, mindent egy lapra téve, sztrájkba léptek. Reggel 10 órakor, a legnagyobb forgalomban pillanatok alatt megállt Nagy-Magyarország és Budapest vérkeringése, még a katonai parancsok, vo-

natok továbbítása is, mert a hadiközpont is velünk tartott. A Teréz és József központ ilyen nagymértékű lázadás meghátrálásra kényszerítette a forradalom szelét megérző kormányt, és a — még az éjjel összeült — Minisztertanács (legalábbis papíron) teljesítette minden követelésünket. Először azonos munkáért azonos bért a férfiakkal, másodszor az első postás szakszervezet megalapításának engedélyezését. Emlékszem, még egy nagyobb összegű gyorssegélyt is adtak, ami az infláció és a feketepiac árai mellett, már fabatkát sem ért; de ami életbevágó volt, élelmészeti központot szerveztek az épület raktárhelyiségeiben, ami megmentette a kezelőket a sorbanállástól, és itt-ott jegyen felül adtak is valamit.

★
A munkanélküliség, sok nélkülözés, a kizsákmányolt-ság, ráadásul a megkülönböztetés szervezkedésre készítette a telefonos kisasszonyokat is. A Nőtisztviselők Egyesületének Vigadó téri nagyertermében gyűltünk össze százával meghányi-vetni, megtárgyalni a mi ügyünket. Az értelmesebbek,

a komolyabbak magukkal vonják a tétovázokat. Megválasztjuk a bizalmiakat és megegyezünk követeléseinknek memorandumban való összegezéséről, amit egy tizes bizottság személyesen fog felvinni a vezérhez.

★

Demény vezérigazgató, amikor mint „Tíz Bizottság” bejelentkeztünk nála, öreg szolgálójával formálisan kidobott. Bár elpirultam a megaláztatástól, felszabadult, érces hangon szóltam társaimhoz, akiknek egy kis meghökkentő zavar volt a szemükben: „Nem tesz semmi lányok, azért mégis győzni fogunk!”

Másnap estére a Nőtisz-
viselők Egyesületének nagy-
termébe összehívtuk a hat-
van bizalmi és a főbiza-
lmakat, hogy megbeszéljük,
mi legyen tovább, hiszen a
kocka el volt vetve, máall-
ni nem szabad. En egy két-
órás figyelmeztető leállást,
sztrájkot javasoltam legna-
gyobb dologidőben, 10 órától
12 óráig. Hosszú okfejtés-
sel bizonyítottam, magya-
ráztam, hogy bennünk má-
ról holnapra pótolni nem le-
het, ha egységesen, egy
akaratral lépünk fel, győzni
fogunk. A félelem szülte

kérdések záporában álltam és akartam, minden erőmmel akartam, hogy higgyenek nekem. „Ha bármi történe, mondjátok, én beszélek rá titeket, vállalom érteket, de sztrájkotörő ne legyen köztetek, mert a Júdást még a föld is kidobja.”

Végül mégis elhatároztuk, másnap 10 órakor leállunk. Egy a kérdésük: én kezdjem a sztrájkot, ez lesz a jel. Én az interurbánban felállok, kikapcsolom magam a gépből. Ők kettes sorban jönnek utánam, vonulunk a helyi nagy kapcsolóterembe és ők követnek minket. Mikor én megindulok, az egyik bizalmi leadja a jelt a József központnak, hogy megkezdődött a kivonulás.

★
Áruló azért mégis akadt;
félelemből-e, számításból-e,
vagy „zületett”, akár a ka-
méleon, ki tudja?

Reggel nyolc órakor a vezérgazgatóság nagy, népes derékhadával, rendőrökkel, csendőrökkel megszállta a termeket. A nehéz munkában kipirult asszonyi arcok halott-sápadtá váltak. A „méltóságos úr” hátrahagyott kezével sétált a hosszú termen végig, oda-vissza, meg-megállva a kezelők háta mögött.

Az óra mutatója rohamosan halad a 10-es felé. Az asszonyok hol az órára, hol az interurbán aijájára tekintenek. Pontosan 10 órakor felállók, kikapcsolom magam a gépből, leveszem a fül- és mellhallgatót, erősen

